

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА»

Ступінь вищої освіти	Магістр
Спеціальність	051 «Економіка»
Освітньо-професійна програма	«Економіка»
Факультет	Економічний
Кафедра	Економіки та фінансів
Семестр	I
Кількість кредитів	4
Мова викладання	українська

Викладач	к. держ. упр., доцент кафедри Ліщук Наталія Володимирівна
Контактна інформація	n.v.lishchuk@gmail.com

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	Аналітичні засади сучасного економічного мислення повинні ґрунтуватись на цілісному уявленні про взаємообумовленість галузевого та територіального розвитку, взаємозв'язок економічного зростання та територіальної організації продуктивних сил. Знання закономірностей регіонального розвитку та принципів його регулювання роблять можливим підвищення ефективності функціонування господарських структур, відтак вивчення підвалин регіональної економіки окрім теоретичного, має важливе практичне значення.
Мета та цілі	є формування знань щодо використовувати знання й практичні навички щодо теорії регіональної соціально-економічної політики і регіонального розвитку; наукових засад регіональної соціально-економічної політики теоретичних і практичних засад територіальної організації продуктивних сил України, сучасного стану та напрямків регіонального розвитку економіки, в умовах мінливого середовища та обмеженості ресурсів з дотриманням принципів сталого розвитку.
Результати навчання	Результатом вивчення дисципліни має стати засвоєння теорії регіональної економіки і регіонального розвитку, наукових засад регіональної економічної політики; оволодіння знаннями про територіальну й галузеву структуру господарського комплексу України та її регіонів; об'єктивну необхідність раціонального та ефективного використання природних, науково-виробничих, людських ресурсів регіонів країни.
Soft skills	Під час вивчення дисципліни студент отримує можливість формувати та розвивати soft skills: здатність проводити дослідження на відповідному рівні; здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси; здатність оцінювати та систематизувати ретроспективний, поточний і перспективний стан соціально-економічних систем в регіональному вимірі; здатність швидко адаптувати соціально-економічну систему до мінливого середовища в умовах обмеженості ресурсів з дотриманням принципів сталого розвитку.
Пререквізити	Базові знання з основ економічної теорії, мікроекономіки та макроекономіки та економічної географії.

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	План, короткі тези	Завдання	К-сть балів
Змістовий модуль 1			
1. Предмет, метод і задачі дисципліни «Регіональна економічна політика»	Предмет курсу. Місце курсу в системі наукових дисциплін. Зв'язок з економічною теорією, статистикою, галузевими економіками і іншими дисциплінами. Методологічна основа курсу. Спеціальні методи. Завдання дисципліни. Значення дисципліни в професійній підготовці фахівців-економістів. Структура і обсяг курсу.	Опорний конспект, Вивчення основних визначень і термінів.	4
2. Закономірності, принципи і фактори розміщення продуктивних сил та формування економічної політики регіонів	Економічні закони суспільного виробництва і закономірності розміщення продуктивних сил, їх об'єктивний характер. Порівняння ступеню економічного і соціального розвитку окремих регіонів. Основні закономірності РПС: ефективність розміщення продуктивних сил, територіальний розподіл праці, економічна цілісність регіону, регіональній інтеграції господарства, територіальної концентрації продуктивних сил, зближення рівнів соціально-економічного розвитку регіонів; комплексного розміщення продуктивних сил. Найважливіші принципи і чинники розміщення продуктивних сил. Визначальна роль екологічних і соціальних критеріїв в розміщенні виробництва.	Вивчення лекційного матеріалу, виконання індивідуального завдання	4
3. Економічне районування і територіальна організація господарства	Економічне районування як науковий метод територіальної організації господарства. Територіальний розподіл праці – основа формування економічних районів. Макро-, мезо- і мікрорайони. Практичне значення економічного районування. Сучасне мезорайонування України. Територіальна організація господарства	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, тести	4
4. Регіон у системі територіального поділу праці	Поняття регіону, регіональної економіки і регіональної політики. Основні положення функціонування регіональної економіки. Соціально-економічний потенціал регіону: природно-ресурсний, демографічний, науково-технічний, виробничий, науковий, рекреаційний, інформаційний, соціальний, культурний. Показники спеціалізації регіонів країни: питома вага виробництва продукції галузей спеціалізації регіону в загальному виробництві країни, коефіцієнт локалізації.	Конспектування тематичного матеріалу, підготовка до практичного заняття, усне опитування	5
5. Сутність, мета і завдання регіональної економічної політики	Сутність державної регіональної економічної політики і її основні напрями. Об'єкти і суб'єкти регіональної економічної політики. Цілі державної регіональної економічної політики. Підвищення ефективності територіального розподілу праці. Оптимізація інтеграційних і дезінтеграційних процесів. Основні принципи державної регіональної економічної політики. Завдання регіональної економічної політики. Забезпечення комплексності і раціональної структури господарства регіону.	Складання презентації за темою, підготовка до практичного заняття, тести	5
6. Механізм реалізації державної регіональної економічної політики	Основні складові механізму реалізації регіональної економічної політики: відповідна законодавчо-нормативна база; бюджетно-фінансове регулювання регіонального розвитку; програмування і прогнозування; розвитку різних форм продуктивних сил.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	5
Змістовий модуль 2			
7. Господарський комплекс України,	Поняття господарського комплексу. Основні показники, що характеризують економіку країни. Місце України серед	Вивчення лекційного	5

його структура і трансформація в ринкових умовах	країн світу по рівню економічного розвитку. Історія розвитку економіки України. Сучасний економічний стан України – основні тенденції і проблеми. Структура господарського комплексу України. Стратегія і тактика структурної перебудови. Зміна в галузевій структурі господарства під впливом соціальної переорієнтації і технологічного прогресу.	матеріалу, виконання індивідуального завдання (1 на вибір) підготовка до практичного заняття	
8. Природний та трудові ресурсний потенціал України	Природно-ресурсний потенціал і його структура. Місце України в світових сировинних і паливно-енергетичних ресурсах, міра забезпечення власних потреб. Характеристика природно-ресурсного потенціалу: паливних, рудних, нерудних корисних копалини, земляних, водних, біологічних, рекреаційних. Населення України і його роль в розвитку і територіальній організації господарства. Чисельність населення. Регіональні особливості відтворення населення. Демографічні проблеми. Депопуляція. Територіальне розміщення населення. Міграція населення і її види: регіональні особливості і відмінності. Національний склад населення і його особливості. Міське і сільське населення. Міська агломерація. Урбанізація і проблеми довілля.	Презентація основних положень за темою, перевірка індивідуального завдання.	4
9. Міжгалузеві господарські комплекси та регіональні особливості їх розвитку і розміщення	Промисловість, як провідна галузь індустріального сектора. Галузева структура промисловості України: ефективність і тенденції розвитку. Роль паливно-енергетичного комплексу в народному господарстві і його структура. Галузь паливно-енергетичного комплексу як чинник районування. Розміщення галузей паливної промисловості. Паливний баланс і його структура. Місце металургійного комплексу в економіці України і його структура. Металургія як чинник районування. Роль машинобудування в народному господарстві. Структура комплексу. Галузева структура машинобудівного комплексу. Значення галузей хімічного комплексу в народному господарстві. Лісова і деревообробна промисловість. Галузева структура. Економічна оцінка лісових ресурсів. Значення агропромислового комплексу (АПК) в національному господарстві. Галузева структура сільського господарства.	Усне опитування, перевірка індивідуального завдання.	4
10. Економіка України як єдність регіональних соціально-економічних систем	Територіально-виробничі комплекси і їх роль в розвитку продуктивних сил. Міжгалузеві комплекси як соціально-економічна система. Виробничі комплекси, промисловий вузол, район, технополіс, портово-промисловий комплекс. Спільність регіональних соціально-економічних систем. Територіальні особливості розвитку різних регіонів і областей України.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття,	5
11. Економіка регіонів України та перспективи розвитку	Місце і спеціалізація економічних районів в системі територіального розподілу праці. Комплексний соціально-економічний розвиток території в умовах ринкових стосунків. Диференціація території по рівню і комплексності розвитку продуктивних сил. Господарство регіонів України.	Експрес опитування, перевірка виконаних завдань на практичне заняття, тести.	5

12. Міжнародні економічні зв'язки України та її інтеграція в європейські та світові структури	<p>Основні форми зовнішньоекономічних зв'язків (ВЕС). Зовнішня торгівля: структура, тенденції розвитку. Об'єктивні причини розширення ВЕС. Територіальна і товарна структура експорту і імпорту. Головні торгівельні партнери України. Проблеми іноземного інвестування і створення вільних економічних зон в Україні. Зовнішньоекономічна співпраця України в рамках СНД. Історичний, політичний, економічний, науково-технічний, військовий, соціальний, транспортний, культурний зв'язки ВЕС з країнами Євросоюзу, ГУАМ, ЄЄП, ЧОС. Інтеграція України в ЄС..</p>	<p>Опорний конспект, Вивчення основних визначень і термінів. Перевірка індивідуального завдання.</p>	<p>5</p>
13. Фактори сталого розвитку продуктивних сил	<p>Економічний розвиток, прогресивний економічний розвиток, економічне зростання, постіндустріальне економічне зростання. Стратегія економічного розвитку. Стратегічна модель економічного розвитку України. Стійкий розвиток та економічне зростання. Концепція стійкого розвитку. Основні принципи, положення і завдання. Науково-технічний прогрес і його вплив на територіальну і галузеву структуру продуктивних сил. Альтернативні джерела енергії. Новий вигляд сировини і матеріалів. Зміна в галузевій і територіальній структурі господарства під впливом соціальної переорієнтації економіки і технічного прогресу.</p>	<p>Вивчення лекційного матеріалу, виконання індивідуального завдання</p>	<p>5</p>

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

1. Бочок М., Бутко М., Котельников Д. Управління регіоном: Навч. посіб. Для практичних та самостійних занять. Чернівці: Сіверянська думка, 2001. 280 с.
2. Васильєва Н. В., Гринчук Н. М., Дерун Т. М., Куйбіда В. С., Ткачук А. Ф. Місцевий бюджет і фінансове забезпечення об'єднаної територіальної громади: навч. посіб. К.: 2017. 119 с.
3. Молодожен Ю.Б. Планування розвитку територій: Навч. посібн. Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2010. 284 с.
4. Стеченко Д.М. Управління регіональним розвитком. К.: Вища школа, 2000. 223 с.
5. Волкова В. В., Волкова Н. І. Місцеві фінанси. Навчальний посібник. Вінниця: Донецький національний університет імені Василя Стуса, 2022. 105 с.
6. Гусєва О.Ю., Воскобоева О.В., Ромащенко О.С. Регіональна економіка: навчальний посібник. Київ: Державний університет телекомунікацій, 2020. 121с.
7. Шнипко О.С. Економічна безпека держави і регіону в соціально-криміналістичному контексті. Актуальні проблеми економіки. 2006. № 4. С. 122–128.
8. Ягодка А. Перекося регіональної політики держави. Економіка України. 2004. № 8. С. 28–35.
9. Ліщук Н.В., Зінчук А.С., Федій О.А. Вплив глобалізації на регіональну економіку: виклики та можливості // Ефективна економіка. 2024. № 5. URL: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.5.84>
- 10.Беленький П.Ю., Другов О.О. Теоретико-методологічні засади регіонального розвитку економіки України. Регіональна економіка. 2006. № 4. С. 7–18.
- 11.Куйбіда В. С., Негода В. А., Толкованов В. В. Регіональний розвиток та просторове планування територій: досвід України та інших держав-членів Ради Європи: зб. нормативно-правов. актів і наук.-аналіт. матеріалів з питань регіон. розвитку та просторов. планування К. "Крамар", 2009. 176 с.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Загальна політика	<p>Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати всі заняття згідно розкладу, не спізнюватися. Дотримуватися етики поведінки. Працювати з навчальною літературою, з літературою на електронних носіях і в Інтернеті. При пропуску лекційних занять проводиться усна співбесіда за темою. Відпрацьовувати практичні заняття. Виконати індивідуальне завдання.</p>
Політика щодо дедлайнів та перескладання	<p>Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.</p>
Політика щодо академічної доброчесності	<p>Під час виконання завдань вимагається дотримання правил академічної доброчесності. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.</p>

ОЦІНЮВАННЯ

Нарахування балів	
Види оцінювання	Бали
Змістовий модуль 1 (теми 1-7)	32
Змістовий модуль 2 (теми 7-13)	28
Підсумковий контроль – іспит	40

Розподіл балів для оцінювання успішності студентів		
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни